

Bevaka barns rätt i dödsbo - Legala förmyndare

Överförmyndarnämnden har tillsyn vid dödsboförvaltning då en dödsbodelägare är omyndig. Då träder bestämmelserna i föräldrabalkens 15 kapitel in om "Vård av rätt i dödsbo". Förmyndare är skyldig att se till att arvskifte och/eller bodelning upprättas så snart som möjligt.

Föräldrar är som regel vårdnadshavare och förmyndare för sitt barn. Förmyndare har rätt att företräda sitt barn och bevaka barnets rätt i dödsbo, under förutsättning att ingen av förmyndarna är delägare i samma dödsbo. I detta fall behöver en tillfällig god man förordnas som kan bevaka barnets rätt i dödsboet. Sådan tillfällig god man förordnas av överförmyndarnämnden.

Bouppteckning

Förmyndarna bevakar att bouppteckning förrättas inom tre månader efter dödsfallet och närvarar vid bouppteckningsförrättningen. Därefter ansvarar de för att bouppteckningen lämnas till Skatteverket för registrering inom en månad efter upprättandet.

Testamente

Om den avlidne efterlämnar testamente ska förmyndarna inte godkänna testamentet, utan endast bekräfta att de har tagit del av testamentet för den omyndiges räkning. Testamentet blir giltigt sex månader efter att alla berörda tagit del av det. Under dessa månader har förmyndarna möjlighet att klandra testamentet. Om förmyndarna inte har kunskap om huruvida testamentet ska klandras eller inte bör de vända sig till en oberoende jurist.

Tänk på! Om den omyndige är bröstarvinge bör det säkerställas att hen får ut sin laglott.

Arvsavstående

Det är inte tillåtet att avstå från arv eller testamente för den omyndiges räkning.

Redogörelse för skifteshinder

Ett arvskifte är ett dokument som visar hur tillgångarna ska fördelas mellan dödsbodelägarna efter att skulder avräknats. Om arvskifte inte kan ske inom den angivna tiden (sex månader) och inte heller avtal om samlevnad i oskiftat dödsbo har ingåtts, ska förmyndarna var sjätte månad tills det att boet har skiftats lämna en redogörelse till överförmyndarnämnden om orsaken till att arvet inte har skiftats. Om redogörelsen inte inkommer i rätt tid kan förmyndarna föreläggas att betala vite.

Ansökan om överförmyndarnämndens samtycke till arvskifte

Samtycke krävs för vissa åtgärder som genomförs inom ramen för dödsboets förvaltning, exempelvis vid försäljning av en fastighet eller bostadsrätt som tillhör dödsboet. För mer information om detta, se informationsbrev om försäljning av fastighet på www.kumla.se/godman.

Avtal om samlevnad i oskiftat dödsbo

Avtal får endast ingås med samtycke från överförmyndarnämnden. Om samtycke ges ska förmyndarna före den 1 mars varje år redogöra för förvaltningen av dödsboet under föregående år. Detta ska göras varje år fram till dess att boet skiftas.

Arvskifte

Förmyndarna ska bevaka att arvskiftet upprättas inom sex månader från bouppteckningsdagen, samt delta i dödsboets förvaltning och utredning. Vid arvskiftet ska dödsboets samtliga tillgångar tas upp till det värde som gäller vid dagen för arvskiftet. För fastighet ska värderingsintyg från opartisk sakkunnig (ex. mäklare eller värderingsman) bifogas. Arvskiftet ska undertecknas av samtliga dödsbodelägare, även av omyndig som fyllt 16 år, samt av förmyndarna. Kom ihåg att därefter ansöka om överförmyndarnämndens samtycke till arvskiftet. Först efter att samtycke getts kan arvet fördelas.

Om den omyndige är ensam dödsbodelägare behöver inte arvskifte upprättas, dock ska en redovisningsräkning lämnas in och i de fall fastighetsförsäljning är aktuellt ska även en ansökan om överförmyndarnämndens samtycke till egendomens fördelning lämnas in, se tidigare avsnitt. Förmyndare ska också redovisa att samtliga dödsboets tillgångar överförts till ett överförmyndarspärtrat konto i den enskildes namn.

Redovisning

När överförmyndarnämnden samtyckt till egendomens fördelning enligt arvskiftet ska förmyndarna bevaka att barnets kontanta del av arvet sätts in på ett bankkonto i den omyndiges namn och att lagfart söks för eventuell fastighet som tillskiftats den omyndige. Om tillgångarna överstiger ett prisbasbelopp ska barnets konto förses med överförmyndarspär. Därefter ska förmyndarna skicka in bevis till överförmyndarnämnden om att den omyndiges andel i dödsboet har överförts till den omyndige.

Ordlista

Anmodan = uppmaning

Anstånd = få förlängd tid

Arvsavstående = avstå från sin arvslott till förmån för sina legala arvingar

Arvskifte = avtal gällande uppdelning av arvet efter den avlidne

Arvslott = den del av arvet som en arvinge får enligt arvsordningen

Arvsordning = den ordning i vilken arvingarna äger rätt till avlidnes kvarlåtenskap

Avyttra = göra sig av med, sälja

Bouppteckning = dokument som visar tillgångar och skulder på dödsdagen

Boutredningsman = kan utses av tingsrätten om dödsbodelägare inte kan komma överens om hur dödsboet ska skötas

Bröstarvinge = barn och barnbarn till den avlidne

Dödsbo = juridisk person dit en avlidne persons tillgångar och skulder överförs och förvaltas till dess att arvskifte genomförs

Dödsbodelägare = de personer som tillsammans förvaltar och företräder den avlidnes egendom under dödsboets utredning

Kvarlåtenskap = egendom som tillhört den avlidne och som fördelas i arv

Laglott = halva arvsloten

Legat/legatarie = en person som enligt ett testamente tilldelats en viss egendom

Likvidavräkning = en slutlig ekonomisk avräkning mellan köpare och säljare av en fastighet

Redovisningsräkning = underlag som visar vad som har hänt från dödsdagen till skiftesdagen avseende tillgångar och utgifter

Särkullbarn = bröstarvinge till den avlidne men inte till efterlevande make/maka

Universell testamentstagare = den som genom testamente får en viss andel av eller hela kvarlåtenskapen

Överförmyndarspärtrat konto = Pengar kan inte tas ut från kontot utan samtycke från överförmyndarnämnden

Checklista

- Närvara vid upprättande av bouppteckning. Se till att bouppteckning registreras hos Skatteverket.
- Se till att arvskifte upprättas så snart som möjligt från det att bouppteckning blivit klar. Närvara vid upprättande av arvskifteshandling och underteckna denna.
- Om arvet inte skiftas inom sex månader efter att bouppteckningen förrättades ska en skriftlig redogörelse för skifteshinder lämnas till överförmyndarnämnden.
- Ansöka om överförmyndarnämndens samtycke till egendomens fördelning. Arvet får inte fördelas innan samtycke erhållits. Ansökan lämnas in via e-tjänst som ni hittar på www.kumla.se/godman. De handlingar som ska bifogas ansökan är:
 1. Kopia av den inregistrerade bouppteckningen (inkl. eventuellt testamente och andra bilagor).
 2. Bodelning samt arvskifte innehållande samtliga dödsbodelägares godkännande.
 3. Redovisningsräkning som visar dödsboets förvaltning av tillgångar och utgifter mellan bouppteckningens dag och skiftesdagen
 4. Värderingsutlåtande för boets eventuella fastighet, tomträtt och värdefullt lösöre. Om dödsboets fastighet eller bostadsrätt ska säljas innan skiftet ska först ansökan om samtycke från överförmyndarnämnden sökas.
- Bevaka att arvet fördelas den omyndige. Lämna handling till överförmyndarnämnden som styrker att den omyndiges arv satts in på ett konto i dennes namn. Underlag kan lämnas i form av kontoutdrag, saldobesked eller en kopia av ett lagfartsbevis om arvet avser fastighet. Observera att om arvet överstiger ett prisbasbelopp ska barnets konto förses med överförmyndarspär och sådant bevis ska även lämnas till överförmyndarnämnden. Banken hjälper er med detta.